

งานวิจัยสร้างสรรค์การประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงเสียงประสาน :
 “โอเวอร์ซีส์แอดเวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา

“Overseas Adventure Travel” for Jazz Orchestra:
 A Creative Research in Music Composition and Orchestration

เด่น อยู่ประเสริฐ¹

Den Euprasert

บทคัดย่อ

งานวิจัยสร้างสรรค์การประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงเสียงประสาน “โอเวอร์ซีส์แอดเวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา (โอ.เอ.ที.) เป็นบทเพลงแจ๊สร่วมสมัย ประเภทดนตรีบรรเลง สร้างสรรค์โดยการบูรณาการแนวคิดร่วมกันระหว่างดนตรีแจ๊ส ดนตรีคลาสสิก และดนตรีร่วมสมัย ผู้ประพันธ์เพลงตั้งใจแต่งขึ้นเพื่ออุทิศให้กับ “โอ๊ต” ซึ่งเป็นชื่อเล่นของ “วิทวัส ขอทวิวัฒนา” มือเบสแจ๊สดาวรุ่งของวงการดนตรีแจ๊สเมืองไทยที่ต้องเสียชีวิตเนื่องจากประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ตั้งแต่อายุยังน้อย ด้วยความอาลัยรัก ผู้ประพันธ์เพลงแต่งบทเพลงนี้ในรูปแบบวงดนตรีแจ๊สขนาดเล็กก่อน และต่อมาจึงนำมาเรียบเรียงเสียงประสานให้กับวงแจ๊สออร์เคสตรา โดยใช้เทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานที่ผสมผสานหลากหลายแนวคิด การประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงนี้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ ได้รับการเผยแพร่ในระดับนานาชาติ และได้รับการตีพิมพ์โดย แจ๊สเอ็ดดูเคชันอะบรอด

คำสำคัญ: โอเวอร์ซีส์แอดเวนเจอร์ทราเวล / การประพันธ์เพลง / การเรียบเรียงเสียงประสาน

Abstract

“Overseas Adventure Travel” for Jazz Orchestra is a composition in a contemporary jazz style — a synergy between jazz, classical and contemporary music. This composition is dedicated to the memory of “Oat” Vittavat Khotavivattana, the rising star Thai jazz bassist, who died from a car accident at a young age. The composer first composed this piece for a small jazz ensemble and later orchestrated for a jazz orchestra. The composition utilizes a combination of various concepts and techniques. The piece has been performed internationally and is published by Jazz Education Abroad.

Keyword: Overseas Adventure Travel; Music Composition; Orchestration

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่น อยู่ประเสริฐ คณบดี วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

บทนำ

บทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีส์แอดเวนเจอร์ทราเวล” (Overseas Adventure Travel) เป็นบทประพันธ์เพลงแจ๊สร่วมสมัย (Contemporary Jazz) ประเภทดนตรีบรรเลง (Instrumental Music) ผู้ประพันธ์เพลงตั้งใจแต่งเพลงนี้เพื่ออุทิศให้กับ “โอ๊ต” ซึ่งเป็นชื่อเล่นของ “วิทวัส ขอทวีวัฒนา” มือเบสแจ๊สดาวรุ่งของวงการดนตรีแจ๊สเมืองไทยที่ต้องเสียชีวิตเนื่องจากประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ตั้งแต่อายุยังน้อย เมื่อนำตัวอักษรตัวแรกของชื่อบทเพลงทุกคำมาเรียงต่อกันตามลำดับจะทำให้ได้คำว่า “OAT” อ่านออกเสียงว่า “โอ๊ต” ในวัยเพียง 27 ปี โอ๊ตเป็นนักดนตรีที่มีความสามารถโดดเด่น จัดเป็นนักดนตรีที่มีพรสวรรค์คนหนึ่ง เขาสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับจากนักดนตรีและผู้คนในแวดวงดนตรีแจ๊สว่าเป็นมือเบสที่มีจิตวิญญาณนักดนตรีชั้นสูง และบรรเลงดนตรีด้วยหัวใจที่กลั่นออกมาจากความรู้สึก ด้วยพัฒนาการทางการบรรเลงที่โดดเด่น ในช่วงเวลานั้นโอ๊ตเป็นนักดนตรีหนุ่มที่เป็นความหวังที่จะช่วยพัฒนาและยกระดับวงการดนตรีแจ๊สเมืองไทย เขาเป็นคนที่มีความตั้งใจเปิดกว้างสำหรับดนตรีทุกรูปแบบ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ขยันทุ่มเท และชวนขวญหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ มีบทบาทในการขับเคลื่อนวงการดนตรีแจ๊สทั้งร่วมบรรเลงกับวงแจ๊สขนาดเล็ก (Jazz Combo) ไปจนถึงวงแจ๊สบิ๊กแบนด์ (Jazz Big Band) โอ๊ตมีอัธยาศัยดีและเป็นที่รักของทุกคน เรื่องราวของโอ๊ตสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักดนตรีแจ๊สมากมาย ความมุ่งมั่นในการเดินตามความฝันของตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีที่นักดนตรีรุ่นหลังควรนำไปเป็นแบบอย่าง ด้วยความอาลัยรัก ผู้ประพันธ์เพลงจึงแต่งบทเพลงนี้ขึ้น สำหรับกระบวนการสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงนี้ ผู้ประพันธ์เพลงแต่งบทเพลงในรูปแบบวงดนตรีแจ๊สขนาดเล็กก่อน ต่อมาจึงนำมาเรียบเรียงเสียงประสานให้กับวงแจ๊สออร์เคสตรา (Jazz Orchestra) โดยใช้เทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานที่ผสมผสานหลากหลายแนวคิด

วัตถุประสงค์ของการประพันธ์เพลง

1. เพื่อสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงแจ๊สร่วมสมัย โดยใช้เทคนิคการประพันธ์เพลงที่ผสมผสานแนวคิดร่วมกันทั้งดนตรีแจ๊ส ดนตรีคลาสสิก และดนตรีร่วมสมัย
2. เพื่อเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานการประพันธ์เพลงให้แก่สาธารณชน
4. เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้สำหรับวงวิชาการด้านดนตรี

ขอบเขตของการประพันธ์เพลง

ประพันธ์บทเพลง “โอเวอร์ซีส์แอดเวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงดนตรีแจ๊สวงเล็ก และเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดนตรีแจ๊สออร์เคสตรา มีความยาวประมาณ 5.20 นาที

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บทประพันธ์เพลงแจ๊สร่วมสมัยประเภทดนตรีบรรเลง

2. สร้างสรรค์แนวทางการประพันธ์เพลงที่ได้รับอิทธิพลจากดนตรีแจ๊ส ดนตรีคลาสสิกและดนตรีร่วมสมัย
3. เผยแพร่ผลงานวิชาการด้านดนตรี
4. สร้างสรรค์รูปแบบ สีเส้นและลีลาการประพันธ์เพลงดนตรีรูปแบบใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาวิชาการด้านดนตรีของไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัยและการประพันธ์เพลง

1. ศึกษาแนวคิดและเทคนิควิธีประพันธ์เพลงรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการประพันธ์เพลง
2. ประพันธ์บทเพลงในรูปแบบวงดนตรีขนาดเล็ก (4-5 เครื่อง)
3. เรียบเรียงเสียงประสานในรูปแบบวงดนตรีแจ๊สออร์เคสตรา
4. ฝึกซ้อมรวมวง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขบทประพันธ์ให้เหมาะสม
5. นำบทประพันธ์เพลงออกแสดงเผยแพร่ต่อสาธารณชน
6. จัดทำรูปเล่มรายงานวิจัย
7. ส่งบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ในวารสารวิชาการ

ข้อตกลงในการวิจัย

1. งานวิจัยฉบับนี้จะใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการกล่าวถึงชื่อบทประพันธ์เพลงตัวอย่าง
2. งานวิจัยฉบับนี้จะใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการกล่าวถึงคอร์ดประเภทต่างๆ
3. งานวิจัยฉบับนี้จะใช้แนวคิดดนตรีแจ๊สเป็นหลักสำหรับการอธิบายและบรรยายในประเด็นทางด้านดนตรี
4. บทประพันธ์เพลงทั้งหมดจะมีท่อนสำหรับการบรรเลงเดี่ยวให้ผู้บรรเลงเดี่ยวแสดงความสามารถทางการอิมโพรไวส์

แนวคิดสำหรับการประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงเสียงประสาน

แนวคิดเบื้องต้นที่ผู้ประพันธ์เพลงนำมาใช้สำหรับการประพันธ์บทเพลง “โอเวอร์ซีส์แอดแวน-เจอร์ทราเวล” จะสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงานนี้ กล่าวคือ ผู้ประพันธ์เพลงต้องการอุทิศบทเพลงนี้ให้แก่ดนตรีแจ๊สชาวไทยซึ่งเป็นมือเบสที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของทุกคน การเสียชีวิตก่อนวัยอันควรของเขาสร้างความเสียใจให้กับเพื่อนนักดนตรีจำนวนมาก

ตัวอย่างที่ 4.1 บทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีส์แอตแวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงดนตรีแจ๊สขนาดเล็ก

EVEN 8TH $\text{♩} = 86$

แนวคิดเบื้องต้น : อัตราจังหวะ สังกีตลักษณ์ และโครงสร้างบทเพลง

เพื่อให้สอดคล้องกับการจากไปอย่างไม่มีทางวนกลับ ผู้ประพันธ์เพลงจึงกำหนดให้บทประพันธ์เพลงนี้ใช้สังคีตลักษณ์แบบ AB ซึ่งเป็นสังคีตลักษณ์ที่ไม่มีการย้อนท่อน เพื่อเป็นเสมือนการเดินทางที่ไม่มี การย้อนกลับ บทประพันธ์เพลงมีทั้งหมด 21 ห้อง ทั้งนี้ ท่อน A มีจำนวน 13 ห้อง และท่อน B จะมีจำนวน 6 ห้อง การแบ่งจำนวนห้องที่ไม่เท่ากันนี้ ทำให้ไม่สามารถคาดเดาทิศทางของทำนองได้ง่ายเหมือนกับบทเพลงทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับการเดินทางจากยังมีชีวิตอื่นที่ไม่มีผู้ใดทราบว่าหนทางนั้นเป็นเช่นไร ทั้งนี้กำหนดให้ ท่อนบทนำและท่อนจบมีจำนวน 4 ห้อง เพื่อช่วยผู้ฟังรู้สึกถึงช่วงเริ่มต้นและช่วงจบบทเพลงได้โดยง่าย (ตัวอย่างที่ 1) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเดินทางเป็นไปอย่างราบเรียบ ผู้ประพันธ์เพลงจึงเลือกใช้อัตราจังหวะ 4/4 ในรูปแบบจังหวะ Even 8th ความเร็วประมาณ 86 bpm สำหรับการสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงนี้เป็นบทเพลงช้าที่ให้ความรู้สึกอบอุ่นอยู่บนกุญแจเสียง Eb ไมเนอร์

ตารางที่ 1 สังกีตลักษณ์ประพันธ์บทเพลง “โอเวอร์ซีส์แอตแวนเจอร์ทราเวล”

ท่อนบทนำ	ท่อน A	ท่อน B	ท่อนจบ
8 ห้อง	13 ห้อง	6 ห้อง	8 ห้อง

แนวคิดการประพันธ์การดำเนินคอร์ด

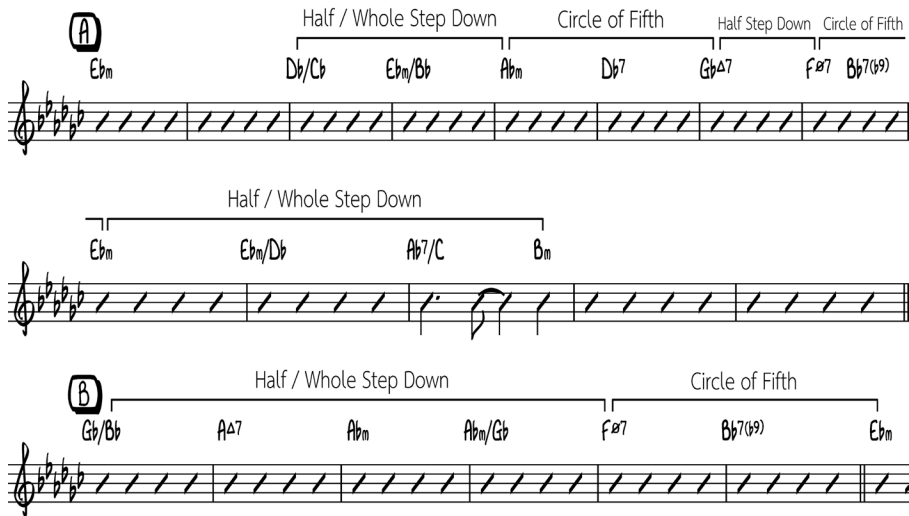
เนื่องจากบทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีส์แอตแวนเจอร์ทราเวล” เป็นบทเพลงที่มีจุดประสงค์เพื่ออุทิศให้กับมือเบส ผู้ประพันธ์เพลงจึงประพันธ์การดำเนินคอร์ดโดยให้ความสำคัญกับโน้ตแนวเบสมากเป็นพิเศษ โดยจะกำหนดให้ทำนองเบสเคลื่อนที่ในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การย่ำทำนองเบสในลักษณะเพดัล (Pedal Note) จะนำมาใช้ในการดำเนินคอร์ดท่อนบทนำและท่อนจบ (ตัวอย่างที่ 2)

ตัวอย่างที่ 2 การดำเนินคอร์ดท่อนบหน้าและท่อนจบ

สำหรับการดำเนินคอร์ดท่อน A และท่อน B ใช้การดำเนินคอร์ดที่กำหนดให้โน้ตแนวเบสเคลื่อนที่ต่ำลงตามลำดับ ทั้งเคลื่อนที่ลงครึ่งเสียงและเคลื่อนที่ลงหนึ่งเสียง อีกทั้งใช้การดำเนินคอร์ดที่สอดคล้องกับวงจรชั้นคู่ 5 (Circle of Fifth) ทำให้บทเพลงมีทิศทางทางการเคลื่อนที่ต่อเนื่องและชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้บทเพลงมีทำนองเบสที่หลากหลาย ผู้ประพันธ์เพลงใช้ทำนองเบสเคลื่อนที่ลงตามลำดับสลับกับการเคลื่อนที่ตามวงจรชั้นคู่ 5 ดังที่แสดงบนตัวอย่างที่ 3

ตัวอย่างที่ 3 การใช้การดำเนินคอร์ดที่กำหนดให้ทำนองเบสให้เคลื่อนที่ลงตามลำดับ
สลับกับการเคลื่อนที่ตามวงจรชั้นคู่ 5 ในท่อน A และท่อน B

แนวคิดการประพันธ์ทำนองหลัก

สำหรับการประพันธ์ทำนองหลักบทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีส์แอตแวนเจอร์ทราเวล” แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ทำนองหลักช่วงแรกอยู่บนท่อน A ผู้ประพันธ์เพลงต้องการนำเสนอทำนองที่ให้ความรู้สึกเศร้าหมอง มีดหม่น โดยจะใช้บันไดเสียงไมเนอร์ ทั้งนี้จะเลือกใช้โน้ตเทนชันที่มีเสียงไพเราะกลมกลืน และประพันธ์ทำนองเป็นประโยคถาม-ตอบที่ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประโยค ได้แก่ ประโยคที่ 1 เป็นประโยคคำถามจำนวน 4 ห้อง ประโยคที่ 2 เป็นประโยคคำตอบจำนวน 4 ห้อง และประโยคที่ 3 เป็นประโยคคำถามอีกครั้งซึ่งจำนวน 5 ห้อง เป็นประโยคที่ให้ความรู้สึกค้างยังไม่จบ จากนั้นทำนองหลักช่วงที่ 2 อยู่บนท่อน B สร้างทำนองเป็นประโยคถาม-ตอบสั้นๆ โดยใช้โน้ตร่วม (Common Note) ที่มีความไพเราะบนคอร์ดประเภทต่างๆ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การแบ่งประโยคทำนองหลักบทเพลง “โอเวอร์ซีสแอตแวนเจอร์ทราเวล”

ท่อน A			ท่อน B		
ประโยคที่ 1	ประโยคที่ 2	ประโยคที่ 3	ประโยคที่ 1-2	ประโยคที่ 3	ประโยคที่ 4
ถาม	ตอบ	ถาม	ถาม	ตอบ	ถาม
4 ห้อง	4 ห้อง	5 ห้อง	2 ห้อง	2 ห้อง	2 ห้อง

แนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดนตรีแจ๊สออร์เคสตรา

การจัดวงแจ๊สออร์เคสตราที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนี้ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีทั้งหมด 17 ตำแหน่ง โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเครื่องลมไม้ประกอบด้วย โซปราโน แซกโซโฟน อัลโตแซกโซโฟน เทเนอร์แซกโซโฟน คลาริเน็ต และเบสคลาริเน็ต 2) กลุ่มเครื่องทองเหลืองประกอบด้วย ทรอมโบน 3 ตำแหน่ง เบสทรอมโบน 1 ตำแหน่ง ทรัมเป็ต 2 ตำแหน่ง และฟลูเกิลฮอร์น 3 ตำแหน่ง 3) กลุ่มเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบด้วย เปียโน กีตาร์ ดับเบิลเบส และกลองชุด กำหนดให้กีตาร์และโซปราโนแซกโซโฟนทำหน้าที่เป็นผู้บรรเลงเดี่ยว

การวางโครงสร้างบทประพันธ์เพลงสำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา

สำหรับการเรียบเรียงเสียงประสานให้กับวงแจ๊สออร์เคสตรา ผู้ประพันธ์เพลงได้วางโครงสร้างบทเพลงไว้อย่างชัดเจน สรุปโครงสร้างได้ว่า เริ่มต้นบทเพลงด้วยการนำเสนอทำนองหลัก หลังจากนั้นจึงเรียบเรียงบทเพลงต่อโดยใช้สังคีตลักษณ์ AB และท่อนเชื่อม จำนวน 3 รอบ โดยจะใช้ท่อนเชื่อมในการทำหน้าที่ส่งเข้าท่อนบรรเลงเดี่ยว ทั้งนี้ การนำเสนอท่อนเชื่อมจะเหมือนกับท่อนบทนำและท่อนจบทุกประการ จึงสรุปได้ว่าโครงสร้างบทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีสแอตแวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงแจ๊สออร์เคสตราจะนำเสนอโดยบรรเลงทั้งหมด 4 รอบ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงสร้างบทเพลง “โอเวอร์ซีสแอตแวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา

รอบที่ 1				รอบที่ 2			รอบที่ 3			รอบที่ 4		
ทำนองหลัก				บรรเลงเดี่ยวกีตาร์			บรรเลงเดี่ยวโซปราโนแซกโซโฟน			ทำนองหลัก		
ท่อน บทนำ	A	B	ท่อน เชื่อม	A	B	ท่อน เชื่อม	A	B	ท่อน เชื่อม	A	B	ท่อน จบ

การเรียบเรียงบทเพลงสำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา

การนำเสนอบทเพลงผู้ประพันธ์ยังคงให้ความสำคัญกับแนวทำนองเบส เพื่อให้บทเพลงมีท่วงทำนองที่หลากหลายมากขึ้น บนการดำเนินคอร์ดวนท่อนบทนำ ผู้ประพันธ์ได้แต่งทำนองออสติ-นาโต (Ostinato) ให้กับแนวเบสด้วย โดยกำหนดให้บรรเลงโดยเบสคลาริเน็ต เป็นทำนองที่มีสัดส่วนจังหวะสอดคล้องกับการบรรเลงเพดลของดับเบิลเบส ทำนองออสตินาโตนี้ให้ความรู้สึกกลุ่มลิก อบอุ่นจัดเป็นทำนองสำคัญของ

บทเพลงนี้ ที่นำเสนอตั้งแต่ต้นบทเพลงและนำมาใช้ซ้ำอีกครั้งหลาย ทั้งในการนำเสนอท่อนเชื่อมและท่อนจบ (ตัวอย่างที่ 4)

ตัวอย่างที่ 4 ทำนองออสตินาโตท่อนบทนำ ท่อนเชื่อม และท่อนจบ บรรเลงโดยเบสคลาริเน็ต

Example 4 is a musical score for a piece featuring a Bass Clarinet, Guitar, Piano, Bass, and Drums. The score is in 4/4 time with a tempo of 86 bpm. The key signature has three flats (Bb, Eb, Ab). The Bass Clarinet part is marked 'EVEN 8TH' and 'mp'. The Guitar part is marked 'LIGHT FILLS' and 'mp'. The Piano part is marked 'mp'. The Bass part is marked 'mp'. The Drums part is marked 'mp' and 'EVEN 8TH'.

การเรียบเรียงท่อนทำนองหลัก ผู้ประพันธ์ใช้วิธีการกระจายทำนองหลักให้กับเครื่องดนตรีต่างๆ ตามจำนวนประโยคในแต่ละท่อน ได้แก่ ท่อน A แบ่งทำนองหลักออกเป็น 3 ประโยค กำหนดให้ประโยคที่ 1 บรรเลงทำนองหลักโดยเทเนอร์แซกโซโฟน คลาริเน็ต และกีตาร์ ประโยคที่ 2 บรรเลงทำนองหลักโดยทรอมโบนและกีตาร์ และประโยคที่ 3 บรรเลงทำนองหลักโดยฟลูเกลฮอร์นและกีตาร์ สำหรับท่อน B แบ่งทำนองหลักออกเป็นประโยคสั้นๆ 4 ประโยค กำหนดให้ประโยคที่ 1-3 บรรเลงทำนองหลักโดยฟลูเกลฮอร์นและกีตาร์ และประโยคที่ 4 บรรเลงทำนองหลักโดยโซปราโนแซกโซโฟน ฟลูเกลฮอร์น และกีตาร์ ทั้งนี้เป็นการการบรรเลงแบบยูนิซัน (Unison) (ตัวอย่างที่ 5)

ตัวอย่างที่ 5 การกระจายทำนองหลักให้กับเครื่องดนตรีต่างๆ

Example 5 is a musical score showing the distribution of the main melody across different instruments. The score is in 4/4 time. The key signature has three flats (Bb, Eb, Ab). The score is divided into two sections, A and B. Section A is for Soprano Saxophone, Clarinet & Guitar, and Trombone & Guitar. Section B is for Soprano Saxophone, Clarinet, Guitar, and Flugelhorn & Guitar. The score includes various chords and melodic lines.

สำหรับการประพันธ์ทำนองพื้นหลังหรือทำนองประดับตกแต่งนั้น ผู้ประพันธ์เพลงจะใช้เทคนิคการสอดประสานทำนองในลักษณะต่างๆ ทั้งการใช้เทคนิคสเตรตโต (Stretto) การเคลื่อนที่แบบคอนทราเรีย (Contrary Motion) การบรรเลงในลักษณะคอร์ดแตก (Broken Chord) และการบรรเลงในลักษณะคอร์ดที่มีสัดส่วนจังหวะสอดคล้องกับทำนองหลัก โดยจะให้ความสำคัญในการสร้างท่วงทำนองที่ทำให้เกิดบรรยากาศหลากหลาย อีกทั้งเป็นทำนองที่ช่วยสนับสนุนให้บทเพลงมีสัดส่วนจังหวะแข็งแรงมากยิ่งขึ้น (ตัวอย่างที่ 6)

ตัวอย่างที่ 6 ทำนองประกอบการบรรเลงเดี่ยวโซปราโนแซกโซโฟน ท่อน A ห้องที่ 62-68

สรุปและอภิปรายผลการประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงเสียงประสาน

การประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงเสียงประสานบทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีส์แอตแวนเจอร์ ทราเวล” ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์ เป็นบทประพันธ์เพลงแจ๊สร่วมสมัยที่สร้างสรรค์โดยการบูรณาการแนวคิดร่วมกันระหว่างดนตรีแจ๊ส ดนตรีคลาสสิก และดนตรีร่วมสมัย สามารถอธิบายด้านทฤษฎีดนตรีของทุกแบบแผนที่ผสมผสานอยู่ในบทประพันธ์นี้ได้อย่างชัดเจน จัดได้ว่าเป็นการเผยแพร่บทประพันธ์เพลงที่สร้างสรรค์รูปแบบและลีลาการประพันธ์เพลงดนตรีรูปแบบใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาวิชาการด้านดนตรีของไทย

เทคนิคและวิธีการประพันธ์เพลงนี้ ผู้ประพันธ์เพลงผสมผสานแนวคิดและเทคนิคการประพันธ์เพลงต่างๆ การดำเนินคอร์ดจะให้ความสำคัญกับแนวทำนองเบสที่เคลื่อนที่อย่างน่าสนใจ ทั้งเคลื่อนที่ลงทีละ

ครึ่งเสียงและหนึ่งเสียง เคลื่อนที่ตามวงจรชั้นคู่ 5 เมื่อบรรเลงควบคู่กับทำนองหลักและคอร์ดแล้วทำให้บทเพลงมีท่วงทำนองที่สวยงาม การประพันธ์ทำนองหลักที่แยกออกเป็น 2 ช่วง สามารถแสดงอารมณ์ที่แตกต่างได้อย่างชัดเจน ทั้งทำนองที่ให้ความรู้สึกมีดหม่นในตอน A และทำนองที่ให้ความรู้สึกอบอุ่นในตอน B ซึ่งเป็นการประพันธ์ทำนองที่เรียบง่ายด้วยการใช้โน้ตร่วมซึ่งเป็นโน้ตที่มีความไพเราะบนคอร์ดหลายประเภท ทั้งนี้ การประพันธ์ทำนองโดยใช้โน้ตร่วมช่วยให้ผู้ฟังรู้สึกถึงเสียงประสานที่ค่อยๆ เปลี่ยนไปได้ อย่างชัดเจนและงดงาม

สำหรับการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรานั้น ผู้ประพันธ์เพลงใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้บทเพลงมีสัมผัสเสียงที่ไพเราะกลมกลืน ในการนำเสนอทำนองหลัก ผู้ประพันธ์เพลงจะกระจายทำนองหลักให้กับเครื่องดนตรีหลากหลาย จัดเป็นการผสมเสียงโดยให้เครื่องดนตรีต่างประเภทกันได้อย่างไพเราะ ซึ่งกำหนดให้กีตาร์บรรเลงทำนองหลักตั้งแต่ต้นจนจบบทเพลง ทั้งนี้ การประพันธ์ทำนองประดับตกแต่งจะช่วยสนับสนุนทำนองหลักและทำนองอิมโพรไวส์มีความน่าสนใจมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้บทเพลงมีสัดส่วนจังหวะแข็งแรง โดยประพันธ์ทำนองสอดประสานด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น เทคนิคสเตรทโต การเคลื่อนที่แบบคอนทราริ การบรรเลงในลักษณะคอร์ดแตก และการบรรเลงในลักษณะคอร์ดที่มีสัดส่วนจังหวะสอดคล้องกับทำนองหลัก เป็นต้น

แนวทางการนำบทประพันธ์เพลง

การนำเสนอบทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีส์แอตแวนเจอร์ทราเวล” สามารถนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งการบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงโดยวงดนตรีแจ๊สขนาดเล็กตั้งแต่ 2-5 คน ไปจนถึงวงขนาดใหญ่อย่างวงบิกแบนด์หรือวงแจ๊สออร์เคสตรา การนำเสนอในแต่ละรูปแบบจะแตกต่างกันไปตามความสามารถและการตีความของนักดนตรีแต่ละคน การอิมโพรไวส์ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบรรเลงดนตรีแจ๊สนั้น สำหรับการนำเสนอบทเพลงนี้ ผู้ประพันธ์เพลงเปิดโอกาสให้นักดนตรีสร้างทำนองอิมโพรไวส์ได้อย่างอิสระอยู่บนการดำเนินคอร์ดที่แสดงไว้บนบทเพลง ทั้งนี้สร้างทำนองอิมโพรไวส์ก็รอบรู้ได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับการบรรเลงโดยวงแจ๊สออร์เคสตรา เพื่อไม่ให้บทเพลงมีความยาวจนเกิดความรู้สึกน่าเบื่อ ผู้ประพันธ์แนะนำให้บรรเลงตามที่ได้เรียบเรียงเอาไว้ เนื่องจากผู้ประพันธ์เพลงได้คำนวณเวลาการบรรเลงไว้เป็นอย่างดีแล้ว

การเผยแพร่บทประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลง “โอเวอร์ซีส์แอตแวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา จัดการแสดงครั้งแรกวันศุกร์ที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2562 ในงานเทศกาลดนตรีแจ๊สนานาชาติ 2019 หรืองาน Thailand International Jazz Conference 2019 (TIJC2019) จัดงานโดยวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล บรรเลงโดยวง Rangsit University Jazz Orchestra (RSJO) จัดการแสดงครั้งที่สองและเผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์ผ่าน www.youtube.com/watch?v=YYyQsoccXe เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 บรรเลงโดยวง Rangsit University Jazz Orchestra เช่นกัน และได้รับการตีพิมพ์โดย แจ๊สเอ็ดดูเคชันอะบรอด (Jazz Education Abroad) ซึ่งสามารถค้นหาได้ที่ www.ijazzmusic.com/products/overseas-adventure-travel

บรรณานุกรม

- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2554). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางค์ศิลป์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เกศกะรัต.
- ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร. (2553). *อรรถาธิบายและบทวิเคราะห์บทเพลงที่ประพันธ์โดย ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2562). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัชรดาว.
- วิบูลย์ ตระกูลฮั่น. (2558). *ดนตรีศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรชาติ เปรมานนท์. (2537). *ปรัชญาและเทคนิคการแต่งเพลงร่วมสมัยไทย*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานภาพ คำมา. (2561). “ลาเวนเดอร์แห่งความสงบ.” *วารสารดนตรีรังสิต* 13, 1: 27-40.
- Adler, Samuel. (2002). *The Study of Orchestration*. New York: W.W. Norton & Company.
- David, Norman. (1998). *Jazz Arranging*. New York: Ardsley House Publishers.
- Gridley, Mark C. (2009). *Jazz Styles: History and Analysis*. (10thed). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Haerle, Dan. (1982). *The Jazz Language: A Theory Text for Jazz Composition and Improvisation*. Van Nuys, CA: Alfred Music.
- Kostka, Stefan. (2006). *Materials and Techniques of Twentieth-Century Music*. (3rded). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Watkins, Glenn. (1988). *Sounding: Music in the Twentieth Century*. New York: Schirmer Books.